

Dobra praktyka
w zakresie walidacji efektów uczenia się

Austria

Kwalifikacja "Edukowanie osób dorosłych"

Dobra praktyka w zakresie walidacji efektów uczenia się. Austria. Kwalifikacja „Edukowanie osób dorosłych”

Na podstawie ekspertyzy autorstwa Aleksandry Panek

Redakcja:

dr Małgorzata Musialik, Roksana Pierwieniecka, Barbara Fijałkowska

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8

01-180 Warszawa

tel. (22) 241 71 00; www.ibe.edu.pl

Wzór cytowania:

Instytut Badań Edukacyjnych (2020). *Dobra praktyka w zakresie walidacji efektów uczenia się. Austria. Kwalifikacja „Edukowanie osób dorosłych”*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

© Copyright by: Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2020

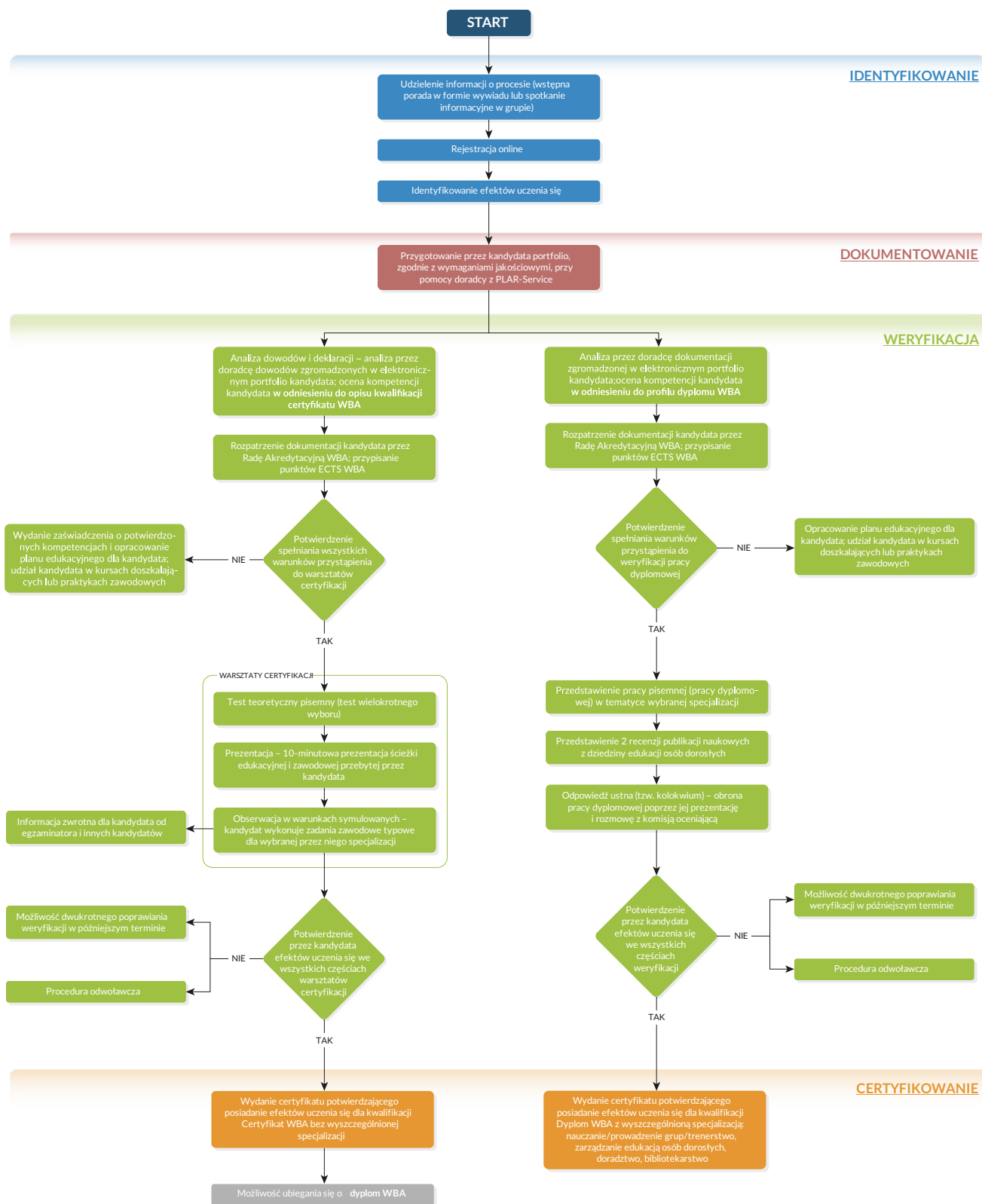
ISBN

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu *Wspieranie realizacji II etapu wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na poziomie administracji centralnej oraz instytucji nadających kwalifikacje i zapewniających jakość nadawania kwalifikacji*.

Egzemplarz bezpłatny

Spis treści

1. Kraj, nazwa instytucji	5
2. Strona internetowa instytucji	5
3. Nazwa kwalifikacji, której dotyczy dobra praktyka	5
4. Krótki opis procesu walidacji	5
5. Szczegółowy opis procesu walidacji	6
5.1. Identyfikowanie	7
5.2. Dokumentowanie	7
5.3. Weryfikacja	8
5.4. Certyfikowanie	9
6. Metody walidacji	9
7. Rezultaty walidacji	10
8. Zasoby kadrowe	11
8.1. Doradca	11
8.2. Ekspert w Radzie Akredytacyjnej	11
8.3. Egzaminator	12
8.4. Administrator	12
9. Warunki organizacyjne i materialne	12
9.1. Ramy czasowe	12
9.2. Wymagania techniczne i logistyczne	12
10. Zapewnienie jakości walidacji	13
10.1. Wewnętrzne zapewnianie jakości	13
10.2. Zewnętrzne zapewnianie jakości	13
11. Finansowanie	13
12. Kontekst funkcjonowania dobrej praktyki	14
13. Ograniczenia	14
Komentarze	16

1. Kraj, nazwa instytucji

- Austria
- WBA – Weiterbildungsakademie Österreich

2. Strona internetowa instytucji

<https://WBA.or.at/de/english/WBA.php>

3. Nazwa kwalifikacji, której dotyczy dobra praktyka

"Edukowanie osób dorosłych" (niem.: "Erwachsenenbildung")

Poziom ERK: nie dotyczy

4. Krótki opis procesu walidacji

Komentarz

Kwalifikacja „Edukowanie osób dorosłych” funkcjonuje w Austrii jako kwalifikacja nadawana poza systemem formalnym, która nie ma przypisanego poziomu w Austriackiej Ramie Kwalifikacji (NQR).

W Austrii, w sektorze zajmującym się kształceniem osób dorosłych, panują zróżnicowane standardy i oczekiwania, dlatego też istniała potrzeba ujednolicenia pewnych standardów i stworzenia kwalifikacji, które by potwierdzały w szerokim zakresie kompetencje osób zajmujących się edukacją i kształceniem ustawicznym osób dorosłych.

Po przejściu walidacji kandydaci otrzymują **certyfikat WBA** (potwierdzający kompetencje na niższym poziomie) lub **dyplom WBA** (potwierdzający kompetencje na wyższym poziomie) w jednej z 4 specjalizacji:

- nauczanie/prowadzenie grup/trenerstwo,
- zarządzanie edukacją osób dorosłych,
- doradztwo,
- bibliotekarstwo.

Za każdy z nich można otrzymać 60 punktów w systemie **ECTS WBA**.

Etapy walidacji w celu uzyskania certyfikatu WBA w systemie WBA	Etapy walidacji w celu uzyskania certyfikatu WBA w systemie ZSK
1. wstępna porada – odbywa się w formie indywidualnego wywiadu doradcy z kandydatem lub spotkania informacyjnego dla wszystkich; kandydat uzyskuje poradę w zakresie warunków przystąpienia do walidacji dopasowaną do jego przypadku	1. Identyfikowanie 1A. Udzielenie informacji o procesie
2. rejestracja online – kandydat rejestruje się w systemie WBA w celu przystąpienia do walidacji certyfikatu WBA; zakłada indywidualne konto na stronie internetowej WBA	

3. ocena obecnego poziomu kandydata – jej celem jest identyfikacja efektów uczenia się nabytych dotychczas przez kandydata	1B. Identyfikowanie efektów uczenia się
4. stworzenie elektronicznego portfolio – kandydat tworzy na swoim koncie elektroniczne portfolio, w którym zamieszcza informacje o sobie oraz dowody potwierdzające przebytą edukację (formalną, pozaformalną i nieformalną) oraz doświadczenie zawodowe	2. Dokumentowanie
5. analiza portfolio – zdiagnozowanie posiadanych przez kandydata efektów uczenia się na podstawie złożonych przez niego dokumentów oraz zbadanie spełniania wymogów zdefiniowanych w opisie kwalifikacji WBA. Jeśli kandydat spełnia te wymagania to może przejść do warsztatów certyfikacji	3. Weryfikacja 3A. Analiza dowodów i deklaracji. Przyznanie punktów ECTS WBA
6. plan edukacyjny – jeśli analiza portfolio wykazała braki w stosunku do wymagań zawartych w opisie kwalifikacji, to kandydat może zakończyć walidację (i otrzymać zaświadczenie) lub przystąpić do realizacji indywidualnego planu edukacyjnego, zawierającego rekomendacje w zakresie udziału w kursach doszkalających lub praktykach zawodowych	
7. warsztaty certyfikacji – trzydniowe warsztaty obowiązkowe dla każdego uczestnika, wszechstronnie badające kompetencje zawodowe i społeczne kandydata w zakresie edukowania osób dorosłych	3B. Test teoretyczny, prezentacja i obserwacja w warunkach symulowanych
8. wydanie certyfikatu WBA – po pozytywnym przejściu wszystkich elementów weryfikacji uczestnicy otrzymują certyfikat WBA	4. Certyfikowanie

Osoby, które uzyskały certyfikat WBA i są zainteresowane dalszą specjalizacją w zakresie edukowania osób dorosłych mogą przystąpić do walidacji **dyplomu WBA** w jednej z czterech specjalizacji.

5. Szczegółowy opis procesu walidacji

Komentarz

WBA nie narzuca żadnych wymagań w zakresie kwalifikacji poprzedzających – do walidacji efektów uczenia się zawartych w opisie certyfikatu WBA może przystąpić każdy, kto ukończył przynajmniej szkołę średnią II stopnia (od klasy 9 wzwyż), oraz posiada udokumentowaną praktykę zawodową w obszarze edukowania osób dorosłych. Kandydat może przystąpić do warsztatów certyfikacji, jeżeli odbył przynajmniej roczne praktyki

zawodowe potwierdzone przez WBA i obejmujące co najmniej 500 godzin pracy. Do walidacji mogą przystępować również obcokrajowcy pod warunkiem, że znają język niemiecki na poziomie zaawansowanym, ponieważ walidacja jest przeprowadzana wyłącznie w języku niemieckim. Kandydaci mogą składać dokumenty zarówno w języku niemieckim, jak i angielskim. Nie przewidziano żadnych limitów czasowych w odniesieniu do poszczególnych etapów walidacji.

5.1. Identyfikowanie

Udzielenie informacji o procesie

Walidacja kompetencji uzyskanych w drodze edukacji pozaformalnej lub uczenia się nieformalnego zaczyna się od przyjęcia kandydata przez doradcę i poinformowania go o możliwościach związanych z walidacją. Porada wstępna może przybrać formę indywidualnego wywiadu ustrukturyzowanego lub spotkania informacyjnego organizowanego dla wszystkich kandydatów (także w formie webinaru).

Do zadań doradcy należy również oszacowanie nakładu pracy potrzebnego na walidację w rozważanym przypadku. Ze spotkania sporządzany jest protokół zawierający wynik porady wstępnej, który może być wykorzystywany przez kadrę WBA na dalszych etapach walidacji.

Jeśli kandydat podejmie decyzję o przystąpieniu do walidacji, to kolejnym krokiem jest **rejestracja online**. Kandydat wypełnia formularz zgłoszeniowy dostępny na stronie WBA (podaje dane kontaktowe oraz ogólne informacje o sobie). Rejestracja w systemie WBA kończy się założeniem osobistego konta kandydata, które umożliwia stworzenie elektronicznego portfolio. Po potwierdzeniu opłaty za tę fazę walidacji kandydat otrzymuje od pracownika WBA dane dostępowe do swojego konta.

Identyfikowanie efektów uczenia się

Celem tego etapu jest diagnoza nabytych przez kandydata kompetencji w edukacji formalnej, pozaformalnej i uczeniu się nieformalnym w odniesieniu do wymagań zawartych w opisie kwalifikacji WBA na podstawie zgromadzonej dokumentacji. Identyfikacja ma pomóc doradcy w określeniu, jakie kompetencje można uznać w danym przypadku za potwierdzone (przeniesienie osiągnięć), a które należy poddać weryfikacji lub uzupełnić kursami i praktykami.

5.2. Dokumentowanie

Na etapie dokumentowania wykorzystywana jest metoda analizy dowodów i deklaracji w formie portfolio. Kandydat tworzy na swoim koncie elektroniczne portfolio, w którym zamieszcza szczegółowe informacje o sobie, dowody potwierdzające przebytą edukację formalną, pozaformalną (kursy/programy), uczenie się nieformalne oraz wszelkie zaświadczenia będące dowodem na zdobycie doświadczenia zawodowego.

Dowody brane pod uwagę na etapie dokumentowania:

- zaświadczenia o przebytej edukacji formalnej (dyplomy, świadectwa),
- zaświadczenia o odbytych kursach doszkalających, np. językowych i komputerowych, w tym także *Europass – Mobilność i Paszport Językowy Europass*,
- zaświadczenia o pracy w obszarze edukacji osób dorosłych poświadczone przez odpowiednie instytucje,
- samodzielnie sformułowane opisy konkretnych zadań zawodowych, scenariusze i programy własnych kursów/zajęć,
- pozostałe zaświadczenia np. o pobytach/studiach za granicą, o udziale w projektach, wolontariacie, superwizji, coachingu, konferencjach itp.,
- przetłumaczone na język niemiecki lub angielski dyplomy, kwalifikacje i praktyki zawodowe uzyskane za granicą (także te jeszcze nieuznawane w Austrii),
- inne dowody np. własne publikacje, recenzje własnych publikacji.

Portfolio kandydatów może liczyć od 5 do nawet 100 dokumentów. w każdej fazie tworzenia elektronicznego portfolio kandydat może się zgłaszać z pytaniami do przypisanego doradcy WBA (osobiście, telefonicznie lub mailowo). Ponadto, WBA stworzyła dla kandydatów wideo poradnik oraz obszerną pisemną instrukcję, które mają im pomóc w przygotowaniu portfolio od strony technicznej.

Kandydat może uzupełniać portfolio dodatkowymi dokumentami lub zmieniać ich klasyfikację do momentu przedłożenia portfolio Radzie Akredytacyjnej WBA. Kandydaci są też zobowiązani do przesłania tradycyjną pocztą do WBA kopii zaświadczeń, życiorys i własnoręcznie podpisane oświadczenie o prawdziwości podanych danych.

5.3. Weryfikacja

Weryfikacja jest dwuczęściowa. w części pierwszej, przypisany do sprawy doradca WBA poddaje szczegółowej analizie portfolio kandydata w celu ustalenia, czy nabyte przez kandydata efekty uczenia się pokrywają się z wymaganiami zawartymi w opisie kwalifikacji. Taka ocena kompetencji w odniesieniu do opisu kwalifikacji trwa od 2 godzin do 2 dni. Jej wyniki są następnie omawiane w zespole doradców WBA. Doradcy WBA wspólnie ustalają, czy kompetencje zidentyfikowane na podstawie dowodów zgromadzonych w portfolio, dokumentacji przesłanej pocztą oraz informacji biograficznych uzyskanych podczas porady wstępnej, spełniają obligatoryjne wymagania zdefiniowane w opisie kwalifikacji. Za potwierdzone kompetencje kandydatowi przyznaje się punkty w systemie ECTS WBA. w kolejnym kroku portfolio kandydata jest przedkładane Radzie Akredytacyjnej WBA, która podejmuje ostateczną decyzję w sprawie zdobytych przez kandydata punktów ECTS WBA oraz kompetencji potwierdzonych w analizie dowodów i deklaracji. Dokument zawierający informacje o wynikach tej części weryfikacji przesyłany jest kandydatom drogą mailową.

Osoba, która nie wykazała w analizie dowodów i deklaracji posiadania wszystkich kompetencji wymaganych w opisie kwalifikacji, może zakończyć walidację lub uzupełnić brakujące elementy na podstawie **planu edukacyjnego**, opracowany przez doradcę WBA. Plan edukacyjny jest tworzony na podstawie listy kompetencji zidentyfikowanych jako konieczne do uzupełnienia. Kandydat może uzupełnić brakujące kompetencje poprzez kursy doszkalające lub praktyki zawodowe.

Do **warsztatów certyfikacji** może przystąpić osoba, która przeszła pomyślnie proces weryfikacji portfolio przez Radę Akredytacyjną WBA, odbyła trwające przynajmniej rok praktyki zawodowe potwierdzone przez WBA (obejmujące co najmniej 500 godzin pracy) i brakuje jej maksymalnie 3 punktów ECTS WBA do osiągnięcia liczby punktów wymaganych w opisie kwalifikacji. Ta część weryfikacji nie dotyczy efektów uczenia się zarekomendowanych do uzupełnienia na kursach doszkalających.

Warsztaty certyfikacji skupiają się na dogłębnym praktycznym przetestowaniu kompetencji zawodowych i społecznych kandydata w obszarze edukowania osób dorosłych, bazując na wymaganiach zawartych w opisie kwalifikacji oraz obserwacji kandydata przeprowadzonej przez asesorów w trakcie warsztatu. Egzaminator (asesor) prowadzi weryfikację w grupach liczących maksymalnie sześć osób, zróżnicowanych pod względem specjalizacji oraz będących pracownikami różnych instytucji. Ocena dokonywana jest w arkuszu oceny, który zawiera konkretne zadania wraz z oczekiwanym wynikiem oraz opis realizacji danego zadania przez kandydata.

Warsztat certyfikacji składa się z trzech części: 1) testu teoretycznego (testu wielokrotnego wyboru) z wiedzy o edukowaniu osób dorosłych bazującego na udostępnionej wcześniej lekturze; 2) prezentacji, w której kandydat przedstawia siebie i swoje doświadczenie zawodowe według wytycznych sformułowanych przez WBA; 3) obserwacji w warunkach symulowanych polegającej na odgrywaniu ról w trakcie symulacji. Sekwencja zadań praktycznych ma na celu potwierdzenie umiejętności transversalnych, których posiadania nie można udowodnić za pomocą dowodów zgromadzonych w portfolio. Na zakończenie warsztatów certyfikacji kandydaci otrzymują od egzaminatorów i członków grupy informację zwrotną. Jest ona również załączana w formie pisemnej na indywidualnym koncie kandydata na stronie WBA. Jeśli warsztaty certyfikacji zakończą się wynikiem negatywnym, to kandydaci mogą powtórzyć całą weryfikację w późniejszym terminie. Po zakończeniu warsztatów certyfikacji uczestnicy otrzymują do wypełnienia ankietę.

W przypadku dyplomu WBA, kandydat przechodzi procedurę walidacji podobną do tej opisanej dla certyfikatu WBA. Porada wstępna obejmuje wybór specjalizacji, którą kandydat zamierza wybrać oraz oszacowanie nakładu pracy koniecznego do jej uzyskania. Na etapie dokumentowania kandydat poszerza swoje elektroniczne portfolio, stworzone na potrzeby walidacji certyfikatu WBA, uzupełniając je o nowe dowody (zaświadczenia, certyfikaty etc.), które nie były wykorzystane we wcześniejszej walidacji. Weryfikacji poddawane są tylko nowe dowody. Kandydat może uzupełniać zidentyfikowane luki kompetencyjne poprzez udział w kursach i praktykach zawodowych wyselekcjonowanych przez doradcę w ramach indywidualnego planu edukacyjnego. Najpóźniej w ostatniej fazie ubiegania się o dyplom WBA kandydat musi przedstawić zaświadczenie o odbyciu co najmniej 400 godzin praktyki zawodowej w wybranej specjalizacji w okresie ostatnich czterech lat. W drugiej części weryfikacji kandydat przedstawia swoją pracę dyplomową, 2 recenzje publikacji naukowych, a także wziąć udział w ustnej obronie pracy dyplomowej (tzw. kolokwium).

5.4. Certyfikowanie

Za ukończenie z wynikiem pozytywnym warsztatów certyfikacji kandydaci otrzymują 3 punkty ECTS WBA. Po ewentualnym uzupełnieniu luk kompetencyjnych wynikających z opisu kwalifikacji, kandydat otrzymuje informację o ostatecznym wyniku walidacji. w przeciągu 6 tygodni od udziału w warsztatach certyfikacji absolwent otrzymuje pocztą tradycyjną certyfikat uprawniający do edukowania osób dorosłych bez wskazywania konkretnego obszaru specjalizacji. Kandydat otrzymuje również prawo do posługiwania się tytułem "Certyfikowany edukator/-ka osób dorosłych WBA". Dane absolwentów są wprowadzane do elektronicznej bazy danych absolwentów WBA. Osoby, które uzyskały certyfikat WBA mogą przystąpić do walidacji kończącej się uzyskaniem dyplomu WBA. Jeśli przejdą pomyślnie weryfikację otrzymują dyplom WBA ze wskazaną specjalizacją i prawo do używania tytułu "Dyplomowany edukator/-ka osób dorosłych WBA".

6. Metody walidacji

Komentarz

Metody stosowane w ramach certyfikowania WBA to:

- **wywiad ustrukturyzowany** – wywiad przeprowadzany z kandydatami na etapie wstępnej porady, mający na celu zidentyfikowanie kompetencji, przede wszystkim tych zdobytych drogą nieformalną i pozaformalną. Doradca prowadzący wywiad kieruje się wymaganiami zawartymi w opisie kwalifikacji WBA.
- **analiza dowodów i deklaracji** – na koncie założonym poprzez formularz rejestracyjny na stronie WBA możliwe jest wypełnienie elektronicznego portfolio w celu zgromadzenia dowodów potwierdzających posiadanie kompetencji wymaganych w profilu kwalifikacji WBA. w elektronicznym portfolio kompetencje są klasyfikowane według zestawów odpowiadających opisowi kwalifikacji WBA i podkategorii "rodzaje

dowodów”. Użytkownik może załączać zeskanowane dokumenty (np. zaświadczenia) oraz krótkie opisy kompetencji.

- Metody walidacji stosowane w trakcie obowiązkowej weryfikacji:
 - **test teoretyczny** – jest to test wielokrotnego wyboru w zakresie teorii kształcenia. Test składa się z 20 pytań dotyczących trzech publikacji naukowych z obszaru andragogiki. Pytania testowe są regularnie aktualizowane zgodnie z najnowszymi osiągnięciami w tej dziedzinie. Test jest obligatoryjny dla wszystkich osób kontynuujących walidację. Kandydat otrzymuje wynik testu zaraz po jego zakończeniu. Test uznaje się za zaliczony, jeżeli kandydat rozwiązał poprawnie przynajmniej 60% zadań. w przypadku gorszego wyniku można go powtórzyć w wybranym terminie, maksymalnie dwukrotnie;
 - **prezentacja** – jest to 10-minutowa prezentacja przebytej ścieżki edukacyjnej i zawodowej. Kandydaci otrzymują wskazówki, jak przygotować taką prezentację na sześć tygodni przed wyznaczonym terminem warsztatów certyfikacji pocztą tradycyjną;
 - **obserwacja w warunkach symulowanych** – kandydat wykonuje zadania zawodowe (odgrywa role) typowe dla wybranej przez niego specjalizacji (tj. w doradztwie, nauczaniu/prowadzeniu grupy/trenerstwie, zarządzaniu edukacją dorosłych lub bibliotekarstwie). Na początku warsztatów certyfikacji kandydat przekazuje egzaminatorowi pisemny opis koncepcji symulacji, a następnie prezentuje jej treść przed egzaminatorem i swoją grupą (prezentacja trwa 10 minut). Czerostronicowy opis koncepcji symulacji oraz sama symulacja są opracowywane przez kandydata na podstawie otrzymanych wcześniej wskazówek. Kolejnym zadaniem jest przeprowadzenie trwającej 20 minut symulacji polegającej np. na udzieleniu praktycznej porady, poprowadzeniu lekcji lub wykonaniu zadań typowych dla zarządzania edukacją dorosłych lub bibliotekarstwa. w trakcie obserwacji symulacji egzaminatorzy zwracają uwagę m.in. na styl pracy kandydata, jego sposób komunikowania się, zastosowane techniki wizualne i metody dydaktyczne, umiejętność refleksji, przestrzeganie zasad współpracy z klientem/ucznem etc. oraz sposoby interakcji z klientami/uczniemi etc. (np. zwracanie uwagi na potrzeby klienta).

W przypadku walidacji dyplomu WBA stosowane są następujące metody walidacji:

- **wywiad ustrukturyzowany** – wywiad przeprowadzany przez doradcę z kandydatem, mający na celu zidentyfikowanie dodatkowych kompetencji opisanych w standardzie kwalifikacji dyplomu WBA, przede wszystkim tych zdobytych na drodze edukacji formalnej i nieformalnej;
- **analiza dowodów i deklaracji** – kandydat może uzupełnić i poszerzyć swoje elektroniczne portfolio stworzone na potrzeby walidacji certyfikatu WBA poprzez konto uczestnika na stronie internetowej WBA;
- **test teoretyczny:**
 - praca pisemna (praca dyplomowa) – weryfikacja kompetencji w zakresie pracy naukowej na podstawie przedłożonej przez kandydata pracy dyplomowej. Jest ona elementem obowiązkowym dla kandydatów chcących uzyskać dyplom WBA. Powinna mieć długość ok. 25-35 stron. Temat pracy dyplomowej powinien odzwierciedlać działalność kandydata w danej specjalizacji z uwzględnieniem aktualnego stanu wiedzy w zakresie edukacji dorosłych. WBA dysponuje katalogiem tematów mogących być przedmiotem pracy dyplomowej. Zapewnia także wsparcie doradcy podczas szukania odpowiedniego tematu pracy, oraz opcjonalne (dodatkowo płatne) porady na etapie pisania pracy dyplomowej;
 - recenzje – weryfikacja dwóch recenzji publikacji naukowych z dziedziny edukacji dorosłych, które kandydat musi napisać, aby potwierdzić kompetencje w zakresie pracy naukowej;
 - odpowiedź ustna (tzw. kolokwium) – weryfikacja kompetencji kandydata polegająca na ustnej obronie pracy dyplomowej przez kandydata w formie prezentacji i rozmowy z komisją oceniającą. Kolokwium odbywa się przed komisją złożoną z członków instytucji zajmujących się edukacją dorosłych i ma charakter dyskusji na temat wyników pracy w nawiązaniu do aktualnej literatury oraz doświadczeń kandydata zdobytych w trakcie praktyk zawodowych.

7. Rezultaty walidacji

Wyniki procesu mogą być następujące:

- Jeśli po analizie portfolio kandydat postanowi zakończyć walidację, to WBA może mu wydać zaświadczenie dotyczące potwierdzonych kompetencji w odniesieniu do opisu kwalifikacji dla certyfikatu WBA. Kandydat otrzymuje też poradę dotyczącą luk kompetencyjnych, które należy uzupełnić za pomocą kursów czy praktyk zawodowych (plan edukacyjny);
- Jeśli kandydat pozytywnie przejdzie weryfikację portfolio przez Radę Akredytacyjną, to może przystąpić do warsztatów certyfikacji; jeśli zostaną potwierdzone wszystkie wymagane kompetencje a kandydat zdobędzie niezbędną ilość punktów ECTS WBA, to wydaje się certyfikat uprawniający do edukowania osób dorosłych „Certyfikowany edukator/-ka osób dorosłych WBA”; w przypadku negatywnego wyniku kandydat ma prawo do dwukrotnego powtarzania warsztatów certyfikacji;
- Jeśli absolwent z certyfikatem WBA podejrze do walidacji efektów uczenia się wymaganych do uzyskania dyplomu WBA i przejdzie pozytywnie etap weryfikacji w zakresie wybranej specjalizacji to otrzymuje dyplom WBA „Dyplomowany edukator/-ka osób dorosłych WBA” z wyszczególnioną specjalizacją: nauczanie/prowadzenie grup/trenerstwo; zarządzanie edukacją osób dorosłych; doradztwo; bibliotekarstwo.

8. Zasoby kadrowe

Komentarz

Do specjalistów zaangażowanych w proces walidacji należą:

- doradcy,
- eksperci w Radzie Akredytacyjnej WBA,
- egzaminatorzy.

Zespół odpowiedzialny za walidację w siedzibie WBA składa się z 5 doradców, 5 członków Rady Akredytacyjnej, 1 osoby koordynującej (administrator) oraz doświadczonych egzaminatorów.

8.1. Doradca

Doradcy zatrudnieni w centrali WBA to osoby, które ukończyły studia na kierunku pedagogika, socjologia, psychologia, filozofia, anglistyka/amerykanistyka, germanistyka, romanistyka i historia, posiadające dyplom magistra lub doktora, oraz ukończone kursy kształcące w wielu dziedzinach. Posiadają doświadczenie zawodowe w zakresie doradztwa zawodowego, trenerstwa, prowadzenia kursów językowych oraz zarządzania edukacją osób dorosłych. Doradcy muszą znać mechanizmy wpływające na funkcjonowanie systemu edukacji osób dorosłych w Austrii oraz edukację osób dorosłych jako dziedzinę naukową, a także wykonywać zadania administracyjne dotyczące uznawania kwalifikacji i akredytacji ofert edukacyjnych. Pożądane są również umiejętności w zakresie komunikacji i pracy zespołowej.

Doradcy odpowiadają za opiekę nad kandydatami planującymi podejść do walidacji certyfikatu i dyplomu WBA. Mają bezpośredni kontakt z kandydatem od momentu rejestracji. Do podstawowych obowiązków doradcy należą: udzielanie kandydatom porady wstępnej, prowadzenie spotkań informacyjnych dla kandydatów oraz przekazywanie im informacji zwrotnej, zapewnienie kandydatom dostępu do konta założonego w czasie rejestracji na stronie WBA, wsparcie kandydatów w tworzeniu portfolio i kontrolowanie jego finalnej wersji, przedkładanie gotowych portfolio Radzie Akredytacyjnej oraz wsparcie kandydatów w trakcie pisania prac dyplomowych w procesie walidacji dyplomu WBA.

8.2. Ekspert w Radzie Akredytacyjnej

Do kadry uczestniczącej w procesie walidacji zaliczana jest również Rada Akredytacyjna WBA składająca się z pięciu niezależnych ekspertów – wykładowców z austriackich i zagranicznych uniwersytetów, pracowników instytutów badawczych lub Prywatnego Instytutu Doradztwa Systemowego w Zakresie Rozwoju Organizacji. Zadaniem Rady Akredytacyjnej jest ocena portfolio przedłożonych do walidacji, ofert edukacyjnych instytucji ubiegających się o akredytację, a także podejmowanie działań związanych z zapewnianiem jakości i monitoringiem całego procesu. Członkowie Rady Akredytacyjnej mają reprezentować edukację dorosłych z jej naukowej, praktycznej i wolnorynkowej strony. Wymagane jest długoletnie doświadczenie zawodowe

w jednym z tych obszarów. Rada Akredytacyjna jest powoływana na czteroletnią kadencję przez Komisję Nadzorującą WBA (Lenkungsgrremium), a łączna długość kadencji członków Rady nie może przekroczyć ośmiu lat. Spotkania Rady odbywają się przeciętnie 5-6 razy w roku w celu rozpatrzenia wniosków i portfolio kandydatów chcących przystąpić do weryfikacji certyfikatu lub dyplomu WBA, oraz omówienia akredytacji ofert edukacyjnych.

8.3. Egzaminator

Egzaminatorzy są odpowiedzialni za weryfikację kandydatów podczas warsztatów certyfikacji oraz weryfikację pracy dyplomowej i rozmowę z kandydatem w trakcie Kolokwium; bierze w nim udział 3 egzaminatorów. Od egzaminatorów oczekuje się doświadczenia w branży edukacji osób dorosłych, umiejętności w zakresie zarządzania, wiedzy dydaktycznej w zakresie pracy z grupą oraz znajomości każdej dziedziny edukacji osób dorosłych, dla której przeprowadzana jest walidacja. Egzaminatorzy zasiadający w komisji WBA weryfikującej kompetencje osób ubiegających się o dyplom WBA są ekspertami wywodzącymi się z organizacji zrzeszonych w KEBÖ. Współpraca ta opiera się na umowie zawartej między WBA a macierzystymi instytucjami egzaminatorów. Zarówno egzaminatorzy biorący udział w warsztatach certyfikacji, jak i komisja WBA weryfikująca kompetencje kandydatów chcących uzyskać dyplom WBA, otrzymują za swoją pracę dla WBA wynagrodzenie.

8.4. Administrator

Zadania administracyjne w centrali WBA pełni jedna osoba, zatrudniona w niepełnym wymiarze godzin.

9. Warunki organizacyjne i materialne

9.1. Ramy czasowe

Długość całego procesu walidacji jest uzależniona od możliwości czasowych oraz indywidualnego tempa osoby chcącej przystąpić do walidacji, z zastrzeżeniem, że WBA może usunąć konto kandydata, który w okresie dwóch lat od założenia konta nie podjął żadnych działań zmierzających do skompletowania portfolio. Przy założeniu, że kandydat nie ma zbyt wielu luk kompetencyjnych do uzupełnienia, oraz że konsekwentnie dąży do jak najszybszego ukończenia procesu, to powinien ukończyć walidację po upływie około roku.

9.2. Wymagania techniczne i logistyczne

Strona internetowa WBA zbudowana jest w taki sposób, aby zainteresowane walidacją osoby mogły łatwo dotrzeć do potrzebnych im informacji. Na stronie zamieszczane są krótkie teksty dotyczące poszczególnych aspektów walidacji, filmiki instruktażowe o tworzeniu portfolio, oraz pisemne instrukcje omawiające proces walidacji krok po kroku. WBA wydaje również regularnie newsletter, w którym informuje kandydatów o ważnych terminach, wydarzeniach i aktualnościach.

Doradcy WBA służą kandydatom pomocą podczas całego procesu walidacji. Kandydat może się spotkać z doradcą osobiście, skontaktować z nim telefonicznie lub mailowo. Na spotkanie z doradcą można się umówić rezerwując online dogodny termin. Siedziba WBA dysponuje biurem, w którym można udzielać kandydatom porad, zapewniając atmosferę prywatności i zaufania. WBA oferuje dodatkowo specjalną linię telefoniczną dla osób przygotowujących się do weryfikacji.

Trzydniowe warsztaty certyfikacji organizowane są dla wszystkich kandydatów w Federalnym Instytucie Edukacji Dorosłych w Strobl/St. Wolfgang w Górnej Austrii. WBA organizuje warsztaty nawet 7 razy w roku, a kandydat może wziąć udział w dowolnym wybranym terminie.

WBA ma własną bazę kursów doszkalających zarówno na poziomie certyfikatu, jak i dyplomu WBA. Kursy można dobrać do indywidualnych potrzeb kandydatów, w zależności od ustalonego dla nich planu

edukacyjnego. Kursy te są organizowane w akredytowanych instytucjach kształcenia osób dorosłych w całej Austrii.

10. Zapewnienie jakości walidacji

WBA dba o jakość procesu walidacji w oparciu o opisy nadawanych kwalifikacji oraz kryteria jakości opracowane przez ekspertów z Rady Akredytacyjnej WBA. Punktem odniesienia są wytyczne opracowane przez CEDEFOP („European guidelines for validating non-formal and informal learning”).

10.1. Wewnętrzne zapewnianie jakości

WBA posiada wewnętrzny system zapewniania jakości. Za utrzymywanie odpowiednich standardów jakościowych odpowiada Rada Akredytacyjna WBA (odpowiedzialna m.in. za monitoring walidacji i jakość ofert edukacyjnych przedkładanych do akredytacji), oraz Komisja Nadzorująca WBA (Lenkungsgrremium), do której należą ostateczne decyzje w sprawie strategii i jakości oferowanych przez WBA produktów, oraz rozpatrywanie odwołań od decyzji walidacyjnej, których nie była w stanie rozstrzygnąć Rada Akredytacyjna. WBA działa w oparciu o zestaw kryteriów jakościowych opracowany w 2018 r. we współpracy z Austriackim Ministerstwem Edukacji – „Katalogu kryteriów wspierania jakości walidacji w ramach edukacji dorosłych i edukacji zawodowej w Austrii”. Wyniki z regularnie przeprowadzanych ewaluacji wewnętrznych przyczyniają się do optymalizacji procesu walidacji oraz oferty instytucji. z kolei egzaminatorzy prowadzący warsztaty certyfikacji opracowali katalog kryteriów obserwacji i oceny kandydatów, który został udostępniony na stronie internetowej WBA, aby kryteria oceny były transparentne.

10.2. Zewnętrzne zapewnianie jakości

Niezależne ewaluacje oferty WBA przeprowadzały Austriacki Instytut Studiów Wyższych oraz Wydział Nauki o Kształceniu Dorosłych i Kształceniu Zawodowym Uniwersytetu w Klagenfurcie. Obecnie walidacja prowadzona przez WBA jest ewaluowana przez Uniwersytet w Graz i Austriacki Instytut Badań nad Kształceniem Zawodowym. w latach 2016-2017 WBA poddała się procesowi Peer Review w ramach projektu Erasmus+.

W 2008 roku potwierdzono spełnianie przez WBA wymogów prawidłowego zarządzania jakością, nadając certyfikat *qualityaustria* dla ISO 9001:2008 i odnawiając go w ramach normy ISO 9001:2015.

11. Finansowanie

W poszczególnych krajach związkowych w Austrii istnieją specjalne fundusze przeznaczone na doksztalcanie osób dorosłych. z funduszy tych kandydaci mogą otrzymać częściowy zwrot kosztów za walidację certyfikatu lub dyplomu WBA. w niektórych przypadkach to pracodawcy pokrywają koszty walidacji. Istnieje też możliwość uwzględnienia części poniesionych kosztów w zeznaniu podatkowym jako tzw. „koszty kształcenia ustawicznego”. w uzasadnionych przypadkach osoby bezrobotne mogą ubiegać się o wsparcie finansowe z Urzędu Pracy (jest to wsparcie indywidualne).

Koszt całego procesu walidacji w przypadku certyfikatu WBA wynosi łącznie minimum 1000 euro i obejmuje następujące opłaty:

a) koszty stałe:

- opłata za identyfikowanie, dokumentowanie i weryfikację portfolio – 130 euro (w tym: koszt dostępu do osobistego konta kandydata i elektronicznego portfolio na stronie WBA, koszt porady wstępnej i wsparcia przy tworzeniu portfolio, ocena portfolio przez Radę Akredytacyjną WBA oraz informacja zwrotna o wynikach tej części walidacji);
- opłata za weryfikację w trakcie trzydniowych warsztatów certyfikacji – 550 euro;
- opłata za wydanie certyfikatu WBA – 100 euro (w tym: koszt wystawienia certyfikatu WBA, prawo

posługiwania się logo kwalifikacji WBA, zamieszczenie absolwenta w bazie danych WBA dotyczącej absolwentów – o zakresie opublikowanych informacji decyduje absolwent);

b) opłaty dodatkowe:

- za kursy doszkalające, zależne od luk kompetencyjnych zidentyfikowanych przez doradcę i Radę Akredytacyjną;
- związane z dojazdem i pobytem w Strobl w trakcie warsztatów certyfikacji.

Koszty walidacji w przypadku dyplomu WBA mogą wynieść łącznie ok. 820 euro i obejmują:

- opłatę ryczałtową za wydanie dyplomu WBA – 320 euro (w tym: porada wstępną, analiza zgromadzonych w portfolio dokumentów przez doradcę i Radę Akredytacyjną WBA, udział w Kolokwium, prawo do używania logo “WBA-Diplom” oraz wprowadzenie danych do bazy absolwentów, którzy uzyskali dyplom WBA);
- opłatę za wystawienie dyplomu WBA w języku angielskim – 30 euro;
- opłatę za dodatkową pomoc doradcy podczas pisania pracy dyplomowej – 250 euro;
- opłatę ryczałtową za kolejny dyplom WBA – 220 euro.

12. Kontekst funkcjonowania dobrej praktyki

WBA powstała z inicjatywy Kooperatywnego Systemu Austriackiej Edukacji Dorosłych, obejmującego także KEBÖ i Federalny Instytut Kształcenia Dorosłych. Instytucja ta działa według własnych założeń dotyczących użyteczności publicznej, a do jej celów należą tworzenie jednolitych standardów w branży edukacji osób dorosłych oraz wspieranie rozwoju na styku trzech obszarów: edukacji osób dorosłych, kształcenia ustawicznego oraz szkolnictwa wyższego. Jej działania wpisują się w przyjętą w Austrii w 2017 roku Narodową Strategię Walidacji.

WBA dąży do zwiększenia świadomości w zakresie posiadanych kwalifikacji czy kompetencji nabytych na drodze nieformalnej, oraz pomagania absolwentom w wykorzystaniu uzyskanych kwalifikacji na rynku pracy. Osoby chcące podjąć pracę jako doradcy czy trenerzy na kursach organizowanych przez Wiedeński Urząd Pracy muszą dostarczyć certyfikat WBA. Wymaga go również Austriacka Inicjatywa Edukacji Dorosłych od kandydatów na nauczycieli/trenerów kursów dla osób dorosłych chcących dokończyć edukację na poziomie podstawowym, jeśli zatrudnieni trenerzy nie ukończyli studiów na kierunku „Nauczyciel w klasach podstawowych” co najmniej na poziomie licencjackim. w trakcie akredytacji instytucji zajmujących się edukacją osób dorosłych sprawdzane jest, czy i ilu pracowników tej instytucji posiada certyfikat WBA.

13. Ograniczenia

Komentarz

Dla osób, które nie posiadają formalnego wykształcenia pedagogicznego, ale uzyskały praktykę w zawodzie, walidacja w WBA jest szansą na uzyskanie formalnego potwierdzenia nabytych kompetencji w postaci certyfikatu/dyplomu. w przypadku kandydatów mających ukończone odpowiednie wykształcenie i inne formy dokończenia, oraz posiadających praktykę zawodową, kwalifikacja uzyskana w WBA może być postrzegana jako dodatkowy warunek do spełnienia w nieuregulowanej branży i jako rodzaj zabezpieczenia w niepewnej sytuacji na rynku pracy.

Warto podkreślić wysoką mobilność systemu walidacji oferowanego przez WBA. Certyfikat lub dyplom WBA mogą uzyskać osoby zajmujące się edukowaniem osób dorosłych żyjących poza Austrią. Największym problemem jest brak porozumień umożliwiających uznawanie kwalifikacji WBA poza Austrią. Zagraniczni uczestnicy walidacji w WBA pochodzą najczęściej z Niemiec, Włoch i Szwajcarii, mimo że w tych krajach certyfikaty i dyplomy WBA nie są jeszcze uznawane.

Jakkolwiek posiadanie certyfikatu WBA jest jednym z warunków niezbędnych do uzyskania zatrudnienia w niektórych firmach, to jednak decydujące może się okazać posiadanie kilku innych kwalifikacji. WBA nie

oferuje wykształcenia ogólnego dla edukatorów osób dorosłych¹, a posiadanie certyfikatu lub dyplomu WBA jest tylko jednym z wielu czynników mogących zdecydować o przyjęciu kandydata do pracy. Uzyskanie kwalifikacji WBA nie zawsze też idzie w parze z awansem czy zwiększeniem wynagrodzenia pracownika, który podniósł w ten sposób swoje kwalifikacje (dotyczy to zwłaszcza kobiet). Ponadto, wiele osób uważa, że koszty walidacji są zbyt wysokie. Koszty całej walidacji w przypadku certyfikatu WBA (zob. rozdz. 10) są stosunkowo duże w porównaniu do średnich zarobków w branży edukacji osób dorosłych.

Od roku 2011 absolwenci, którzy uzyskali dyplom WBA mają możliwość przyjęcia na prywatne studia "Master of Adult Education/Continuing Education" na Uniwersytecie w Klagenfurcie oraz na Uniwersytecie w Graz. Obecnie warunkiem niezbędnym do przyjęcia na studia jest posiadanie przez kandydata matury lub dyplomu studiów licencjackich. Absolwenci z dyplomem WBA mogą skorzystać ze zniżki w opłacie za studia, natomiast samo posiadanie dyplomu WBA nie jest warunkiem wystarczającym do przyjęcia. Mimo wieloletnich starań WBA nie osiągnęła celu, jakim było uznanie kwalifikacji WBA nadawanej w wyniku walidacji za równorzędną w stosunku do dyplomu uzyskanego w edukacji formalnej. Problem ten jest doskonałym przykładem rozbieżności między założeniami systemu walidacji a dominującym wciąż w Austrii uznawaniem kształcenia formalnego za jedyne miarodajne potwierdzenie kwalifikacji.

Komentarze

WBA

WBA

WBA – tj. Weiterbildungsakademie Österreich (Austriacka Akademia Edukacji Ustawicznej) jest jedyną w Austrii instytucją zajmującą się walidacją i uznawaniem osiągnięć dla kwalifikacji w obszarze edukowania osób dorosłych, w tym kompetencji zdobytych w ramach uczenia się nieformalnego i pozaformalnego. WBA jest wspierana przez KEBÖ (Austriacką Konferencję Edukacji Dorosłych) – organizację parasolową zrzeszającą 10 najważniejszych instytucji zajmujących się kształceniem osób dorosłych w Austrii.

ECTS WBA

ECTS WBA

WBA posługuje się systemem ECTS, przyznając jednak punkty według własnych zasad i wyrażając je zawsze w formie „ECTS WBA”. Oznacza to, że punkty przyznane przez WBA nie muszą być automatycznie uznane np. przez uniwersytet w ramach przyjęć na studia. 1 punkt ECTS WBA odpowiada nakładowi pracy rzędu 25 godzin.

Porada wstępna

Porada wstępna

Porada, odbywająca się w centrali WBA, koncentruje się na analizie potrzeb kandydata i dopasowaniu do nich procesu walidacji. z kolei spotkania na szczeblu krajów związkowych mają charakter ogólnej porady w zakresie kształcenia, a oferta WBA jest przedstawiana jako jedna z możliwych opcji. Obie drogi informowania kandydatów są oferowane zarówno w centrali WBA w Wiedniu, jak i we wszystkich austriackich krajach związkowych.

„przeniesienie osiągnięć”

przeniesienie osiągnięć

Przenoszenie osiągnięć polega na uznawaniu przez instytucję certyfikującą pozytywnego wyniku walidacji efektów uczenia się/kompetencji przeprowadzonej przez inne instytucje. Zapobiega to powtarzaniu walidacji efektów uczenia się, które uczestnik walidacji już wcześniej potwierdził.

Radzie Akredytacyjnej WBA

Radzie Akredytacyjnej WBA

Rada Akredytacyjna obraduje sześć razy w roku. Dokumentacja kandydatów trafia pod obrady w kolejności daty złożenia. Ze względu na ściśle ustalone terminy obrad, wnioski złożone zbyt późno są rozpatrywane podczas następnego posiedzenia Rady.

praktyki zawodowe

praktyki zawodowe

Warto podkreślić, że praktykę zawodową można uzupełniać jeszcze na etapie dokumentowania, ponieważ walidacja WBA nie ma żadnych limitów czasowych w odniesieniu do poszczególnych etapów walidacji.

brakuje jej maksymalnie 3 punktów ECTS WBA

brakuje jej maksymalnie 3 punktów ECTS WBA

W takim przypadku certyfikat WBA otrzymuje się po ukończeniu praktyk doszkalających mających na celu uzupełnienie zidentyfikowanych luk kompetencyjnych, a nie bezpośrednio po etapie weryfikacji.

Egzaminator (asesor)

Egzaminator (asesor)

Zadaniem egzaminatorów jest moderacja przebiegu warsztatu, przeprowadzenie kandydatów przez kolejne części weryfikacji, obserwacja uczestników, zainicjowanie interakcji między nimi, zapewnienie właściwej informacji zwrotnej (co do kompetencji zawodowych, personalnych, społecznych i komunikacyjnych) oraz sformułowanie końcowej oceny kandydata.

symulacji

symulacji

Warto zauważyć, że kandydaci/-tki z danej grupy przejmują role szukających porady, uczniów/uczennic itd., nie znając wcześniej praktyk typowych dla specjalizacji innej niż własna. w związku z tym kandydat powinien podać uczestnikom cel symulacji, stosować krótkie i jasne polecenia, oraz szybko zapoznać uczestników z rolą dla nich przewidzianą. Kandydat powinien wykazać, że posiada kompetencje wystarczające do samodzielnego, elastycznego, odpowiedzialnego i kreatywnego działania, także w sytuacjach nietypowych.

Prywatnego Instytutu Doradztwa Systemowego w Zakresie Rozwoju Organizacji

Prywatnego Instytutu Doradztwa Systemowego w Zakresie Rozwoju Organizacji

Prywatny Instytut Doradztwa Systemowego w Zakresie Rozwoju Organizacji (Privatinstitut für systemische Organisationsentwicklungsberatung – 2move) jest prywatną instytucją doradczą oferującą wsparcie w zakresie doradztwa, trenerstwa, superwizji oraz zarządzania dla osób i firm). Reprezentuje element gospodarki wolnorynkowej z obszaru szeroko pojętej edukacji dorosłych w Komisji Nadzorującej WBA. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: <https://www.2move.at>.

WBA nie oferuje wykształcenia ogólnego dla edukatorów osób dorosłych

WBA nie oferuje wykształcenia ogólnego dla edukatorów osób dorosłych

Jedyne studia w Austrii, które mają tę specjalizację w swojej ofercie to prywatne, dwuletnie studia „Master of Adult Education”(zob. <https://www.bildungssystem.at/en/adult-education/>).